

Ю. Б. ІВАНОВ, А. І. КРИСОВАТИЙ,
А. Я. КІЗИМА, В. В. КАРПОВА

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Підручник

УДК 658+336.22(477)(075.8)

ББК 65.053(4УКР)я73

I-20

Автори: *Ю.Б. Іванов*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри оподаткування Харківського національного економічного університету, заслужений економіст України; *А.І. Крисоватий*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри податків і фіскальної політики Тернопільського національного економічного університету; *А.Я. Кізіма*, кандидат економічних наук, доцент кафедри податків і фіскальної політики Тернопільського національного економічного університету; *В.В. Карпова*, кандидат економічних наук, доцент кафедри оподаткування Харківського національного економічного університету

Затверджено Міністерством освіти і науки України (лист № 1.4/18-Г-650 від 10 жовтня 2007 р.)

Рецензенти: *І.В. Алексєєв*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Національного університету "Львівська політехніка"; *Т.В. Калінеску*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри оподаткування Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля; *Л.Л. Тарангул*, доктор економічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри фінансів Національного університету Державної податкової служби України (м. Ірпінь)

Іванов Ю.Б., Крисоватий А.І., Кізіма А.Я., Карпова В.В.

I-20 Податковий менеджмент: Підручник. — К.: Знання, 2008. — 525 с.

ISBN 978-966-346-501-2

У підручнику розкриваються теоретичні та методичні засади податкового менеджменту, особливості його практичної реалізації на рівні держави і підприємства. Визначено місце і роль податкового планування, регулювання, адміністрування податкового обліку і контролю в системі державного і корпоративного податкового менеджменту. Особлива увага приділяється організаційним основам здійснення податкового менеджменту. За змістом підручник відповідає програмі навчальної дисципліни "Податковий менеджмент".

Для студентів, які навчаються за спеціальністю "Оподаткування" та іншими спеціальностями напряму "Економіка і підприємництво", аспірантів та викладачів вищих навчальних закладів. Книга буде корисною також науковцям і економістам-практикам, діяльність яких пов'язана з податковим менеджментом.

УДК 658+336.22(477)(075.8)

ББК 65.053(4УКР)я73

ISBN 978-966-346-501-2

© Ю.Б. Іванов та інші автори, 2008

© Видавництво "Знання", 2008

ЗМІСТ

Передмова	7
РОЗДІЛ І. ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ	9
Тема 1. Теоретичні основи управління оподаткуванням в Україні	9
1.1. Менеджмент як унікальний і універсальний інструмент управління	9
1.2. Управління оподаткуванням в умовах трансформації економіки України	13
1.3. Державна податкова служба як основний орган управління оподаткуванням.....	16
Тема 2. Організаційно-правові засади державного податкового менеджменту	23
2.1. Поняття та сутність державного податкового менеджменту	23
2.2. Предмет, об'єкт і завдання державного податкового менеджменту	31

2.3. Функції державного податкового менеджменту	44
2.4. Еволюція податкового менеджменту в Україні	60
Тема 3. Податкове прогнозування і планування — складова державного податкового менеджменту	69
3.1. Зміст поняття “податкове прогнозування і планування”	69
3.2. Фактори, які впливають на якість прогнозування і планування	80
3.3. Методи податкового прогнозування і планування ...	84
3.4. Прогнозування (планування) окремих податків і зборів	90
3.5. Напрями підвищення рівня податкового прогнозування та планування.....	107
Тема 4. Податкове регулювання як складова державного податкового менеджменту	112
4.1. Податкове регулювання й економічна політика держави	112
4.2. Принципи податкового регулювання	126
4.3. Інструменти податкового регулювання.....	137
4.4. Податкові пільги	165
Тема 5. Податкове адміністрування.....	185
5.1. Поняття, склад, об’єкти та суб’єкти податкового адміністрування	185
5.2. Адміністрування податкового зобов’язання	199
5.3. Податкове повідомлення та податкова вимога	214
5.4. Адміністрування податкового боргу	225
Тема 6. Податковий контроль — складова фінансового контролю і податкового механізму	238
6.1. Зміст податкового контролю	238
6.2. Порядок проведення перевірок суб’єктів підпри- ємницької діяльності органами ДПС України	247
6.3. Основні причини і типові способи вчинення правопорушень у сфері оподаткування та методи їх виявлення	254

6.4. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства.....	265
Тема 7. Морально-етичні та фіскально-соціологічні аспекти податкового менеджменту в Україні	283
7.1. Фіскальна соціологія в теоретичних розробках зарубіжних та вітчизняних науковців	283
7.2. Фіскальні технології та морально-етичні аспекти реалізації засад податкового менеджменту податковими органами	297
7.3. Податкова етика, закономірності сприйняття та податкового мислення платників податків.....	306
7.4. Ухилення від оподаткування як різновид антифіскальної поведінки платників податків	310
РОЗДІЛ II. КОРПОРАТИВНИЙ ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ	322
Тема 8. Корпоративний податковий менеджмент у системі управління оподаткуванням	322
8.1. Поняття і сутність корпоративного податкового менеджменту	322
8.2. Податкова політика підприємства	336
8.3. Функції корпоративного податкового менеджменту	343
Тема 9. Податковий облік і розрахунок податкових платежів підприємства	355
9.1. Організація податкового обліку на підприємстві....	355
9.2. Первинні облікові документи.....	362
9.3. Податкові реєстри та податкова звітність	375
Тема 10. Бюджетування податків	386
10.1. Місце і роль бюджетування податків у системі бюджетування підприємства.....	386
10.2. Принципи бюджетування податків	393
10.3. Особливості бюджетування окремих податків.....	394

Тема 11. Податкове планування у системі корпоративного податкового менеджменту	419
11.1. Поняття і сутність податкового планування	419
11.2. Принципи податкового планування	429
11.3. Методи податкового планування.....	440
11.4. Критерії оптимальності в податковому плануванні	453
11.5. Види й етапи податкового планування	462
Тема 12. Міжнародне податкове планування	471
12.1. Міжнародне податкове право як основа податкового планування.....	471
12.2. Використання в міжнародному податковому плануванні угод про запобігання подвійному оподаткуванню	478
12.3. Використання в міжнародному податковому плануванні офшорів.....	484
<i>Список скорочень</i>	<i>494</i>
<i>Література</i>	<i>496</i>
<i>Додаток А</i>	<i>514</i>
<i>Додаток Б</i>	<i>517</i>
<i>Додаток В</i>	<i>522</i>
<i>Додаток Г</i>	<i>523</i>